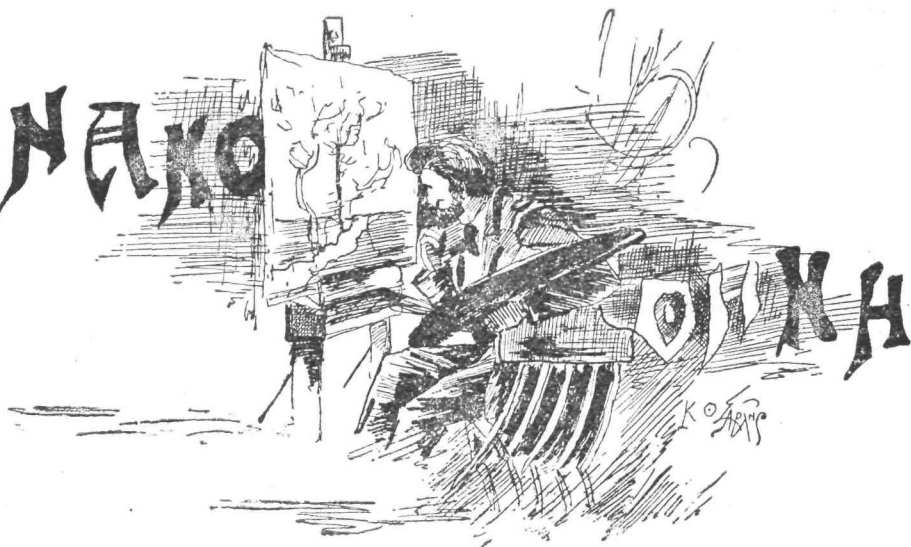
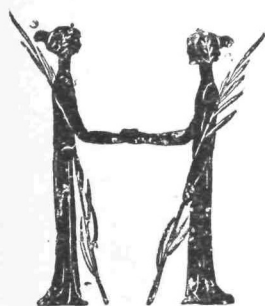

ΠΙΝΑΚΟ

== ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ==

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ Ἑταιρεία «Κὸκ Ροῦζ» μετωνομισθεῖσα εἰς «Ἀνατολὴν» ἐν φανίσθη δι' ἐκθέσεως, εἰς τὸ νέον εἰκημὰ της—τῆς ἐποίας μετέσχον ἡ «Ὀμάς Τεχνη» καὶ Γάλλοι καλλιτέχναι εὐρισκόμενοι εἰς Μακεδονίαν. Ἡ

Ἐκθεσις, τῆς οὐσίας τὰ ἐγκαίνια ἐτίμησεν ὁ Βασιλεὺς, περιέλαβε 145 ἔργα, ὅλα διὰ πρῶτην φοράν ἐκτιθέμενα καὶ ἀναγόμενα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐκδηλώσεις τῆς τέχνης—ἐλαιογραφίαι, ὕδατογραφίαι, eaux-fortes, σκίτσα, προτομαί, ἀνάγλυφα.

Οἱ Γάλλοι καλλιτέχναι ἀνέκοντες εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἀνατολῆς εἰργάσθησαν προχείρως. Οἱ πίνακές των, μικρῶν διαστάσεων, ἀπεικονίζουν κυρίως σκηνὰς Μακεδονικὰς καὶ τύπους καὶ τοπεῖα, ἐκκλησίας καὶ μαναστήρια, χωρικοὺς Ἕλληνας, Τούρκους, Ἀθιγγάνους, ὅ,τι προσέπιπτεν εἰς τὴν ἀντίληψίν των. Τὰ περισσότερα ἔργα ἐκθέτουν οἱ κ.κ. Ζόμπ (πολεμικὰ σκίτσα) Ραμὺ καὶ Ριμπέρ. Μία κεφαλὴ Ἀθιγγανίδος πονηρὰ μειδιώσης τοῦ κ. Λαμπέρ καὶ μίᾳ χωριατοπούλᾳ τῆς Ἑδέσσης τοῦ κ. Ριμπέρ εἶνε πολλὰ καλὰ χαρακτηρισμένοι. Ἀλλὰ καὶ σκίτσα τῆς Ἀιτικῆς ἐπίσης ἐκθέτουν, ὡς οἱ κ.κ. Μπραϊ τὸν Παρθενῶνα, ὁ Ἐννεκὲ τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τοῦ Λυκαβητοῦ καὶ ὁ Ριμπέρ τὸ Κεραμεικόν, τὸν κήπον τοῦ Ζαππεῖου, τὴν χειμωνιάτικην Ἀιτικὴν ἡμέραν καὶ τὴν Δύσιν ἡλίου ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως μὲ μίαν τεχνοτροπίαν τολμηράν. Οἱ Ἕλληνες καταλαμβάνουν μὲ τὰ ἔργα

των διπλάσιον χώρον, καίτοι ὀλιγώτεροι τὸν ἀριθμὸν. Τοῦ κ. Λύτρα ὁ ὅποιος ἐξακολουθεῖ νὰ πειραματίζεται μὲ τοὺς ἐξωτισμοὺς καὶ τὴν ἀσάφειαν ἣτις ἀποτελεῖ σκάνδαλον εἰς τὸ Κονσέρτο—τὸ καλὺτερον ἔργον εἶνε τὸ πεῦκο τοῦ Χωματιανοῦ, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τὸ βλέπη κανεὶς ἐξ ἱκανῆς ἀποστάσεως. Ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ Δήμου, ὁ ὅποιος ἔχει εὐτυχῶς εὐρείας αἰθούσας. Ὁ κ. Περιβιλαράκης ἐξελίσσεται ὅλσεν ἱκανοποιητικώτατα. Ἡ Πέζα καὶ ἡ Ἀνάγνωσις εἶνε πολὺ καλὰ. Τοῦ κ. Βυζαντίου μόνον τὸ Γυμνὸ ξεχωρίζει. Ὁ κ. Ὁθωναῖος ἐκθέτει βράχους ἐπὶ θαλάσσης τοὺς ὁποίους φωτίζει ἔντονον φῶς δύσεως. Ὁ κ. Στεφανόπουλος παρουσιάζει τοπεῖα, τὰ ὁποῖα καλύτερα νὰ ἔλειπαν διότι δὲν ἐκφράζουν τίποτε. Οἱ Κογεβίνας καὶ Μαλέας ἐμφανίζονται μὲ ἔργα πολὺγνώριμα ἐκ τῆς τεχνοτροπίας των, τῆς νεωτεριστικῆς. Τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου τὸ τσοπανόπουλο καὶ τὸ ἐσωτερικὸν εἰκίας εἶνε καλὰ. Ὁ Φωκὰς ὑπερέχει ὅλων τῶν τοπειογράφων.

Μετὰ μακράν ἐκλείψιν ἐκ τῶν ἐκθέσεων ἐνεφανίσθη ὁ ὥραιος γράφος τῶν Ἀτθίδων κ. Π. Μαθιόπουλος. Ἐπὶ τὰ πίνακας ἐκθέτει κρητιδογραφίαν δι' αἰθούσας καλοῦ κόσμου προωρισμένας. Εἶνε προσωπογραφίαι καὶ σιλουέται τῶν κυριῶν Ν. Καλθοκορόση, Ἀλιότι, Ἀλ. Μέρλιν, Ἀποστολίδου, Καρυδιᾶ, μὲ προσωπογραφίαν μικρῶν καὶ ἓνα γυμνὸ εἰς στάσιν κἀπὼς ἀπρεπῇ.

Εἰς τὰ ἔργα αὐτὰ ὅλα κομφὰ μὲ εὐχαρίστους εἰς τὴν ὄρασιν χρωματισμοὺς κυριαρχεῖ μία ἐξειδανίκευσις, ἡ ὁποία ἂν δὲν ἔχῃ πολλὰς σχέσεις μὲ τὴν αὐστηράν τέχνην, ἔχει ὅμως τὸ χάρισμα νὰ ἐλκύῃ πελατεῖαν.

Γλυπτικὰ ἔργα ἐκτίθενται 10· τοῦ Γάλλου

Poncet δύο εκφροστικά κεφαλαί ἐνδὲς Ἀναμ-
μίτου καὶ ἐνδὲς στρατιώτου θνήσκοντος, τοῦ κ.
Ζευγώλη δύο σκίτσα καὶ τρία ἀνάγλυφα καὶ
τοῦ κ. Τόμπρου προτομή τοῦ φανουθέντος Ἀγγ.
Λάσκαρη καὶ δύο ἄλλα προσεκτεθέντα.

Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐπωλήθησαν ἔργα
ἀξίας 14000 δραχ. Ἐπωλήθησαν 20 ἔργα
Γάλλων, Ἑλλήνων δὲ τῶν κ. κ. Λύτρα, Μα-
λέα, Περιβολαράκη, Τριανταφυλλίδου, Φωκᾶ,
Κογεβίνα καὶ Ζευγώλη.

* *

Ὁ κ. Ν. Ὁθωναῖος νέαν μετὰ τὴν ἐν τῇ
«Παρνασσῷ» ἔκθεσιν τῶν ἔργων του ὠργάνω-
σεν ἐν τῇ αἰθούσῃ «Γεο», μὲ ἐξήκοντα ἐπτά
πίνακες, ἐκ τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγοι νέοι.

Ὁ κ. Ὁθωναῖος ἡγάπησε τὴν Ἑλληνικὴν
φύσιν καὶ εἶνε ὁ πιστὸς ἐρμηνευτὴς τῆς. Μο-
λονότι κάμνει ὑποχωρήσεις τινὰς εἰς τὸν ἡμ-
πρεσιονισμόν, τὰ περισσότερα ἔργα του εἶνε μὲ
θετικότητα εἰργασμένα καὶ ἐπιμέλειαν.

Μία λίμνη μὲ ἀντανάκλασεις (ἀρ. 61) εἶνε
ἀπὸ τὰ καλύτερα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἄλλο
ἔργον τοῦ, τὰς Ἀντανάκλασεις βράχων, τὸ ο-
ποῖον εἶνε πλήρες φουτουριστικῆς ἀσαφείας.

Τὸ Ξεκούρασμα τῶν ἀλόγων εἶνε ἄριστον
ἐπίσημον ἔργον, μὲ μεγάλην παρατηρητικότητα
φιλοτεχνηθέν. Τὸ Μαντρί, ἡ Ἐπιστροφή, τὰ
Σπίτια τοῦ Πόρου, τὸ Ἐρημοκλήσι, ἡ Κλη-
ματαριά μὲ τὴν καθισμένην χωρικὴν, ἡ ποιη-
τικωτάτη Δύσις εἶνε πολὺ ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν Ἀ-
κρογιαλιά (ἀρ. 24) καὶ ἀπὸ τὸ Βράδυ — ἀκρο-
γιαλί καὶ πεῦκ — τὸ ὁποῖον ἐθεώρησαν μερικοὶ
ὡς ἀριστουργηματικόν! Τὰ Ψαράδικα καὶ ἡ
Τράτα εἶνε αἱ καλύτεραι θαλασσογραφίαι του.
Αἱ Σταχυολόγες ὑπενθυμίζουν τὴν ἐμῶνυμον
περίφημον πίνακα τοῦ Μιλλέ.

Ἔργα του ἡγόρασαν οἱ κ. κ. Καλλιγᾶς,
Μανούσης, Φωτιάδης, Γαζής, Σταθάτος καὶ ἄλ-
λοι.

* *

Διὰ πρώτην φοράν ἐκθέτει συνολικῶς τὸ
ἔργον τοῦ ὁ κ. Ἀλ. Χριστοφῆς. Τελειοποιη-
θεὶς, μετὰ τὰς ἐν τῇ ἰδικῇ μας Πολυτεχνεῖφ
σπουδὰς, ἐν Ἰταλίᾳ ἀπέβη εἰς τῶν χαρακτη-
ριστικωτέρων καὶ ἑλληνικωτέρων ζωγράφων
μας. Μετρίφρων, ἀλλ' εἰλικρινὴς εἰς τὸ καλ-
λιτεχνικόν του ἔργον, ἐλκύει τὴν προσοχὴν
καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν φιλοτέχνων μὲ τοὺς 93
πίνακές του. Εἶνε τριπλῇ ἢ καλλιτεχνικῇ του
ἐκδηλώσις. Παιδογράφος, θαλασσογράφος, γε-
λοιογράφος. Ἐκθέτει καὶ τινὰ σκίτσα πολεμι-
κά, ἄλλα παρενεθικῶς οὕτως εἰπεῖν.

Ὡς παιδογράφος ἀναδεικνύεται κάλλιστος.
Ἐνα παιδί εἶνε δύσκολον νὰ ἀπεικονισθῇ,

διότι ἔχει φυσιογνωμίαν ἀνήσυχον ἀλλὰ ἀ-
θῶαν, ἀπλαστον ἀκόμη, ἀπαιτοῦσαν πολλὴν
εἰλικρίνειαν καὶ φυσικότητα εἰς τὴν ἀπόδοσιν.
Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπεικόνισιν λαϊκῶν σκηνῶν
τὸ σατυρικὸν πνεῦμά του ἀδίαστον καὶ παρα-
τηρητικὸν ἐκδηλοῦται εἰς γραμμὰς πολὺ χα-
ρακτηριστικὰς.

Τὶ ζῶν καὶ τί χρῶμα εἰς τὰ παιδιὰ τὰ ἡ-
μίγυμνα τοῦ λαοῦ. Τὸ Μπουκέτο, τὰ κεράσια,
τὸ πρωινὸ ρόφημα (πεπόνια), τὸ Καλὸ ψῶ-
νιο (καρπούζι), ὁ Σπουργίτης — ἔχι τὸ πουλί,
ἀλλὰ τὸ ἄστεγο παιδί — τὸ Φρόνιμο ποῦ κρατεῖ
τὸ ἀχλάδι, εἶνε ἡ ἀπλὴ παιδικὴ υπαίθριος ζῶν
ἢ ἀμέριμνος καὶ χαρούμενη, μὲ ἀκρίβειαν καὶ
χάριν ζωγραφισμένη. Ἐκ τῶν θαλασσογρα-
φῶν ἡ Ἀνάπαυσις τῆς Κυριακῆς — βάρκες ψα-
ράδικες κάτωθεν τοῦ βράχου τῆς Καστέλλας,
εἰς ἕνα φῶς Ἀττικώτατον, ποιητικὸν καὶ ἀ-
γνόν — καὶ τὸ Καλαφάτισμα εἶνε τὰ καλύτερα,
ὅπως ἐκ τῶν τοπειῶν ἡ Ἐπιστροφή ἀπὸ τὸ ἀμ-
πέλι — χωρικὴ ἀναβαίνουσα τὴ σκάλα τοῦ σπη-
τιῦ τῆς — καὶ αἱ Τέσσαρες βρύσεις τῆς Θεσσα-
λονίκης. Ἐκ τῶν συνθέσεων, ἡ «Ἐμφυχος ἐ-
ρημία» φανταστικὴ εἰκὼν μ' ἕνα παιδί ἐν μέ-
σῳ μεγάλων βράχων ἐν πλήρει φωτὶ καὶ ὁ Μι-
κρὸς πλοιοκτῆτης, εἶνε διακοσμητικοὶ μᾶλλον
πίνακες. Ἀνώτερος εἶνε ὁ πίναξ «Μετὰ τὸ ἐγ-
κλημα» τοῦ ἐνόχου φεύγοντος ἐπὶ καλπάζον-
τος ἵππου μὲ τὸ μαστίγιον ἀνυψωμένον. Τὸ
«Ἐρώτημα τῆς Μαργαρίτας» ἀποτελεῖ τὴν
ἀντίθεσιν, μὲ τὴν ἡρεμίαν τῆς προσδοκίας. Ἡ
αὐτογραφία του εἶνε ἀρκετὰ κολακευτικὴ διὰ
τὴν τέχνην του καὶ διὰ τὸν... καλλιτέχνην. Μία
πολεμικὴ ἀπεικόνισις τοῦ Βαλκανοτουρκικοῦ
πολέμου ἐν ὧρᾳ χιονοδροχῆς εἶνε πολὺ καλὴ,
ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἄλλον πίνακα τῶν Σερ-
βίων.

Εἰς τὰ σκίτσα τὰ σατυρικὰ ἀναδεικνύεται
προσεκτικὸς ἡθογράφος. Ἡ Κουτσομπολιά —
παγκόσμιον κακὸν — εἰκονίζεται εἰς ἕνα κυρι-
αρχοῦντα τῆς δλης ἐκθέσεως πίνακα. Γρηῆς
ἀφροσιωμένες εἰς τὸ κακολογεῖν, ἄλλη πλέκου-
σα, ἄλλη γνέθουσα, ἄλλη ἀλέθουσα καφέ, μία
γειτόνισσα βυζαίνουσα τὸ μωρὸ τῆς, παιδιὰ χά-
σκοντα ἀπὸ περιέργειαν ἀποτελοῦν ἕνα γυναι-
κεῖον συνέδριον στὸ πεζοῦλι, σύνθητες εἰς τὰς
ἀποκέντρους λαϊκὰς συνοικίας. Ἡ Μεγάλῃ τρι-
κυμία — μεθυζόμενοι — οἱ μπιλλιαρδισταί, τὸ ἀ-
λάνι ποῦ σκαρφάλωσε εἰς τὰ ὀπίσθια τῆς ἀ-
μάξης ποῦ τρέχει, ὁ μακάριος Ρωμηλὸς ὁ ἑα-
πλωμένος εἰς τρία καθίσματα μὲ τὸ τσιγάρο,
τὴν ἐφημερίδα καὶ τὸν καφέ, εἶνε θεάματα
ἀνεκμετάλλευτα. Οἱ μόρτες κατέχουν ξε-
χωριστὴν θέσιν εἰς τοὺς τύπους τῆς ἐκθέ-
σεως. Τὸ χειροβάδισμα, τὸ σχῆμα τῆς Σελή-
νης ποῦ σχεδιάζει ξαπλωμένος ὁ μάγκας εἶνε

χαρακτηριστικά, ἀπαθανατίζεται δὲ καὶ ὁ συν-
οικιακὸς καυγᾶς, ἀνδρῶν εἰς μίαν ταβέρναν
διὰ τὸ φιλότιμο, καὶ γυναικῶν τὸ ξεμάλλισμα
στῇ βρύσῃ, παρισταμένων θεατῶν, κωμικῶν
τύπων. Οἱ φυσιολογικαὶ ἔρωτες τῶν κατοι-
κιδίων ζώων, τῶν σκύλων ἐν πλήρει ἡμέρᾳ
καὶ ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ τῶν γάτων τῇ νύκτι
στὰ κεραμίδια δὲν διέλαθον τὸν εὐθυμογράφον
καλλιτέχνην.

27 ἔργα τοῦ κ. Χρηστοφῆ ἐπωλήθησαν.
Τὰ ἡγόρασαν οἱ κ. κ. Μανούσης, Ρολλαῖν,
Μαραθέας, Κιριέρης, Ρουσέλ, Ζνὸδ, Πουρῆς,
Φραγκόπουλος, Ζωγραφίδης, Παναγιωτόπου-
λος, Ζάμαρος, Θεοδωρόπουλος, ἡ δ. Παπαμα-
νώλη, ἡ κ. Γεωργαντῆ καὶ ἄλλοι.

* *

Διὰ τὰ ἔργα τοῦ κ. Μαλέα ἐγράψαμεν πρὸ
ἐνὸς ἔτους, ὅτε εἰς τὸν «Παρνασσόν» ἐξέθεσε
διακοσίους σχεδὸν πίνακας. Καὶ εἰς τὴν νέαν
τοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς «Ἀνατολῆς» ἔκθεσιν
εἶνε ὁ ἴδιος ζωγράφος τῆς ποιήσεως, τοῦ αἰ-
σθήματος, ὁ Ἀνατολιστὴς ζωγράφος, ὁ τοῦ
θαμβοῦ φωτὸς ἡ τοῦ ἐκτυφλωτικοῦ, ὁ τοῦ πα-
ραδόξου καὶ τοῦ ἐξωτικοῦ ζωγράφος. Πάντοτε
ἐμπρεσιονιστὴς. Αἱ ἐκ Τουρκίας καὶ Αἰγύπτου
ἔπου ἐξῆσεν, ἐντυπώσεις τοῦ δὲν ἐξηφανίσθη-
σαν ἐν τούτοις καὶ τώρα ὅτε ζῇ ὑπὸ τὸν Ἀτ-
τικὸν οὐρανόν. Οἱ πίνακές του τῆς Κων)πόλεως
τῆς Παλαιστίνης, τοῦ Καῖρου παρατάσσονται
πλησίον εἰς τὰ τοπεῖα τῆς Ἀττικῆς πρὸς ζημίαν
τῶν δευτέρων.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἡγόρασε τρία
ἔργα, τὸν Ὀλυμπον, τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὴν
ἀποψιν Κ)πόλεως. Ἡγόρασαν ἐπίσης ἔργα αἱ
δ. Κοτοπούλη, Βαλαδάνη, Καλλιᾶδου, οἱ κ. κ.
Ἐμπειρικός, Φωτιάδης, Λωρὰν, Σμυρλῆς,
Κουτούπης, Βανδέβρ, Καφεντάρης, Καμπανά-
κης καὶ ἄλλοι, ἀξίας 20 χιλιάδων δρ.

* *

Ἡ συγκέντρωσις 150 πινάκων τῆς δ. Λα-
σκαρίδου, γραφέντων κατὰ διαφόρους ἐποχὰς
καὶ εἰς διάφορα μέρη, παρέχουν πλήρη τὴν εἰ-
κόνα—κυριολεκτικῶς, προκειμένου περὶ ζω-
γράφου—τῆς ἀξίας καὶ τῆς παρατηρητικότητος
τῆς συμπεθοῦς καλλιτέχνιδος. Διὰ πρώτην
φορὰν ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ πολλοῦ κοινοῦ ἐν
ἰδίᾳ ἐκθέσει—διότι ἡ ἐν Καλλιθέᾳ ἐγένετο ἐν
σιενοῦ κύκλῳ φίλων—καὶ ἡ ἐκτίμησις εἶνε
πλήρης.

Ὑπὸ δύο κυρίως ἀπόψεις πρέπει νὰ τὴν
κρίνωμεν. Ὡς τοπειογράφον καὶ ὡς συνθέτιδα.
Αἱ συνθέσεις τῆς ἀνάγονται ὅλαι εἰς τὴν ἐπὶ
ἐννέα ἔτη διαμονὴν τῆς ἐν Εὐρώπῃ καὶ κυ-
ρίως ἐν Παρίσις, ὅπου καὶ ἐξέθεσε ἔργα τῆς.

Εἶνε δὲ αὐτὰ, τὸ Δεῖπνον τῶν Βρεττανῶν φα-
ράδων, ἡ Ἰσπανίς χορεύτρια, τὸ Καμπαρέ, ἡ
Μπαλαρίνα, ἡ Ἡθοποιὸς στὸ καμαρίνι τῆς,
ἡ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, ἡ Πρωϊνὴ τουαλέττα
τὸ Νυχτέρι, ἡ Ἀποκρητικὴ ἀνάμνησις. Εἰς ὅλα
αὐτὰ σχεδὸν κυριαρχεῖ ἡ Γαλλικὴ τεχνοτρο-
πία· ἄλλως τε εἶνε θέματα τὰ περισσότερα
ξένα πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ σχεδὸν ἔχουν
προσεκτικὸν καὶ χρῶμα θερμόν. Ἀλλ' ὅλων
τῶν συνθέσεων καὶ ὅλης τῆς ἐκθέσεως ἀκόμη,
κυριαρχεῖ τὸ ἔργον τῆς «Κοντὰ στὸ τζάκι».
Εἶνε θαυμασία ἡ διαφάνεια τοῦ γυμνοῦ σώμα-
τος, ἐπάνω στὸ ὅποιον συμπίπτουν δύο φωτι-
σμοί, ὁ φυσικὸς καὶ ὁ τεχνητός.

Ἐκ τῶν τοπείων πρωτεύουν τὰ Ἑλληνικά.
Εἰς τὴν ἀντίθεσιν τὴν ὅποιαν ἐπεδίωξεν ἡ καλ-
λιτέχνις παραθέσασα ἀναμῖξ ξένους τόπους καὶ
Ἑλληνικοὺς, κερδίζουσιν μὲ τὴν ἡρεμίαν τοῦ
φωτὸς καὶ τὴν θελκτικὴν ἀπλότητα, οἱ ἑλλη-
νικοί. Ἡ βρύσι τοῦ Χωριοῦ, τὸ Χωριὸ, τὸ Σπι-
τάκι τοῦ βουνοῦ εἶνε πισταὶ ὅσον καὶ ποιητι-
καὶ ἀπεικονίσεις τοῦ ἀγροτικοῦ βίου. Ἀλλὰ
ἔργα ξεχωρίζουν, ἡ Πρωτομαγιά ἐορταζομένη
ἀπὸ τὰ παιδιὰ—καταλληλοτάτῃ διὰ τὰ σχο-
λεῖα—τὸ Δάσος τῶν κορμῶν, τὸ Γεφύρι τῆς
Πορταριᾶς—ἡ δ. Λασκαρίδου ἔχει μίαν προ-
τίμησιν καὶ εἰδικότητα εἰς τὴν ἀπεικόνισιν γε-
φυριῶν. Ἐπίσης τὰ ἔργα «Μετὰ τὴν βροχὴν»
καθ' ἣν στιγμὴν ἀποσύρονται τὰ σύννεφα, ἡ
Κόκκινη πόρτα καὶ ἀκόμη ἀνώτερον ἡ Πόρτα
τοῦ κήπου μὲ τὸ ἐξωθεν ἐρχόμενον φῶς, ἡ με-
λαγχολικὴ «Παντάνασσα» τοῦ Μιστρᾶ, ἡ
Ἀλυσ τῆς Ὀλυμπίας μὲ τὸ γραφικὸν βάθος
τῆς, τὸ Μέγα Σπήλαιον μετὰ τὸν ἐσπερινόν.
Ἐκ τῶν ξένων τοπείων ἡ Βάρκες τοῦ Δίνδο,
ὁ Μάρνης—δίπλα εἰς τὸ ὅποιον ἀντιᾶσσει
τὴν φρεσκάδα τοῦ τὸ κατακύανον Φάληρον—
οἱ Κῆποι τῆς Βενετίας, ἡ παλαιὰ γέφυρα τοῦ
Σηκουάνα, εἶνε τὰ καλλίτερα. Ἐν σχεδιαγρά-
φημα μὲ τὴν πέναν «Μετὰ τὸν χορὸν» εἶνε
λεπτότατα εἰργασμένον δεικνύον ἐπίσης ἐπι-
τυχῇ τὴν ἐπίδοσιν τῆς δ. Λασκαρίδου καὶ εἰς
τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς γραφικῆς.

Ἀρνετὰ ἔργα τῆς ἐπωλήθησαν, ἀξίας 18
χιλιάδων δραχμῶν, τρία δὲ ἡγόρασεν ἐπισκε-
φθεὶς τὴν ἐκθεσιν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, τὸ
Ἐπταπύργιον τῆς Κων)πόλεως, τὴν Μοῆν
τῆς Ἀγίας Λαύρας καὶ μίαν Ἑλληνικὴν ἀ-
κροθαλασσιάν. Ἀγοραστὰ ἄλλοι αἱ κ. κ. Σα-
ριπόλου, Καλθοκορέση, Τσιροπινᾶ καὶ οἱ κ. κ.
Λεβίδης, Ἐμπειρικός, Διομήδης, Κολοκουνητής,
Τσιριμῶκος, Παπαναστασίου, Γιάπαπας, Ἀ-
θανασάκης, Σοφούλης, Καραμάνος, Δρακού-
λης κ.λ.π.

* *

Ὁ κ. Σπ. Βικᾶτος, ὁ καθηγητὴς τῆς

Καλλ. σχολῆς, εἶνε ὁ τελευταῖος ἐκθέτης τῆς αἰθούσης «Ἀνατολῆς». Ὁ κ. Βικᾶτος σχεδὸν ποτὲ δὲν διωργάνωσε ἐκθεσιν, ἀλλὰ καὶ τῶρα μόλις 27 ἔργα του προσπαθεῖν νὰ καλύψουν τοὺς τοίχους δύο αἰθουσῶν. Ὁ συμπαθὴς καὶ ἀγαθὸς καλλιτέχνης δὲν εἶνε γόνιμος εἰς αὐτοσχεδιάσματα ἐμπορικῆς φύσεως. Ἀσχολεῖται κυρίως εἰς συνθέσεις καὶ προσωπογραφίας—εἶδη δύσκολα τῆς ζωγραφικῆς τέχνης καὶ εἰς τὰ ὅποια διὰ τοῦτο ὀλίγοι ἐκ τῶν ζωγράφων μας καταγίνονται.

Ἐκ τῶν παλαιότερων ἔργων, συναντᾷ τις καὶ πάλιν τὴν «Χειμερινὴν Ἀνάμνησιν», τὸν Ἀράπην, ἀρίστην σπουδὴν ἣν εἶχεν εἰς Μόναχον ἐργασθῆ, εἰς τὸ ἀτελιὲ καὶ τὸ Παιδικὸν πρόγευμα ἐκτεθέντα εἰς τὸ Ζάππειον. Ἐκ τῶν συνθέσεων του ἐν γένει, δύο πίνακες κυρίως ἐλκύουν τὴν προσοχὴν, ἡ Στοργὴ τῆς γιαιγιάς μετὴν ἐγγονοῦλαν τῆς καὶ ἡ «Χαῖρά τοῦ παπποῦ» κρατοῦντος τὸν ἐγγονόν. Δύο ἀντιστοιχα θέματα ἀντιθέσεως εἰς ἔκφρασιν φυσιογνωμίας. Τὸ δεύτερον εἶνε ὁ ὠραιότερος πίναξ τῆς ἐκθέσεως—σύνθεσις καὶ προσωπογραφία συγχρόνως. Τὸ *contrasto* μεταξὺ τῆς γεροντικῆς κεφαλῆς μετὰ τὰ χαμηλωμένα βλέφαρα καὶ τῆς παιδικῆς μετὰ τὰ δλάνοικτα ζωηρά μάτια, ὁ ζωγράφος ἀπεικόνισε μετὰ πολλὴν δύναμιν. Τὸ Ἐσωτερικὸν ἀτελιὲ εἶνε μία σπουδὴ φωτισμοῦ τεχνικωτάτη. Ἐκ τῶν σπουδῶν κεφαλῆς, ἡ τῆς μητρὸς του εἶνε ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν ἡρεμίαν τῆς μορφῆς. Κάλισται προσωπογραφία εἶνε ἡ τοῦ μακαρίτου Βοττάρου καὶ ἡ τοῦ κ. Παπαδοπούλου, γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐνα σκίτσο ἡ «Τυφλόμουγα» ὑπόσχεται πολλὰ διὰ τὸν μεγάλον πίνακα τὸν ὅποιον ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἐργάζεται ἡδὴ ὁ καλλιτέχνης.

Καὶ εἰς τὰ τοπεῖα ἀσχολεῖται κάποτε ὁ κ. Βικᾶτος καὶ εἰς τὴν νεκρὰν φύσιν. Δείγματα ἐπιτυχοῦς ἐργασίας μᾶς εἶδει τὴν Μονὴν τοῦ Ἀγ. Μελετίου κ' ἐν *Nature morte* φυσικωτάτον.

Εἰς ἄλλην αἶθουσαν ἐκθέτει 12 ἔργα τῆς ἡ παρεπιδημοῦσα ἐνταῦθα Ρωσσίς ζωγράφος κ. Κοβρίγκα. Ἀποδίδει μετὰ καλοὺς χρωματισμοὺς τὰ τοπεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ καλλίτερον εἶνε τὸ «Ὀστιανκίνο» τῆς Ρωσσίας μετὰ ἐπιτυχεῖς ἀνανακλάσεις. Καλὴ καὶ ἡ προσωπογραφία Ρωσίδος κόρης. Ἐκτίθενται καὶ μερικὰ σκίτσα τῶν Γάλλων ζωγράφων Λαμπέρ καὶ Ραμῷ. Εἶχον

καὶ ἐν προηγουμένη ἐκθέσει ἐκτεθῆ στεροῦνται δὲ δυστυχῶς ἀξίας διὰ νὰ τύχουν τῆς τιμῆς νὰ τεθοῦν καὶ πάλιν ὑπὸ τὰς ὀφεις τῶν θεατῶν, πλὴν μίᾳς προσωπογραφίας Μακεδονοπούλας τοῦ Ραμῷ.

*
**

Ἰδοὺ καὶ εἰς Ἑλλήν ζωγράφος ὑπὸ Γαλλικὴν μορφήν. Ὁ κ. Παῦλος Ροδοκανάκης. Γαλλικὴ ἡ τεχνотροπία, ἐκ Γαλλίας αἱ ἐμπνεύσεις, Γαλλιστὶ καὶ τὸ πρόγραμμα ἀκόμη. Εἶνε νέος καὶ αἱ νεωτεριστικαὶ τάσεις εὗρον εἰς τὴν ἀντίληψίν του πρόσφορον ἔδαφος. Εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν ζωγράφος τῆς νυκτός. Ἀπὸ τὰ 60 ἔργα τὰ ὅποια ἐξέθεσεν εἰς τὴν αἶθουσαν τοῦ «Ἐλευθέρου Τύπου» τὰ περισσότερα εἶνε νυκτερινὰ σπουδαί, σκότῃ καὶ ἡμίφωτα. Τοπεῖα—ιδίως δάση—χαμπαρὲ, θεατρίδια καὶ κοσμικὴ κίνησις. Ἐκ τῶν ἔργων του—μικρῶν κατὰ τὸ πλεῖστον διαστάσεων—μᾶς ἔκαμαν ἰδιαίτεραν ἐντύπωσιν ἡ «Ἡρωινὴ ἄρμονία», τὸ καλλίτερον ἔλων, γλυκύτατον εἰς φῶς, ἁρμονικόν, μετὰ τεχνικὴν προοπτικὴν. Εἶνε ἐν ποίημα. Τὰ «Ἀργυροπράσινα φυλλώματα», τὸ «Τραγοῦδι τοῦ νεροῦ» μετὰ τὴν ἐπιτυχεῖ ἐντανάκλασιν τῶν κυπαρίσσω καὶ τὸν ἐκσφενδονιζόμενον πίδακα ἀποτελοῦν τὴν τριλογίαν τῆς διακοσμητικῆς ποιήσεως ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Ροδοκανάκη. Πολλὴν μυστικοπάθειαν ἔχουν οἱ πίνακες τοῦ «Μυστικὸν προσκλητήριον» καὶ ἡ «Νύξ τοῦ Πάσχα». Τὸ πρῶτον ἀπεικονίζει εἰσόδον μοναστηρίου μετὰ τοὺς προσερχομένους μοναχοὺς, τὸ ἄλλο εἶνε μία ἐκκλησίᾳ φωτιζομένη ἔσωθεν, ὑπὸ ἀστερόεντα κυανοῦν οὐρανόν. Νύξ Πάσχα ὅχι βέβαια Ἑλληνικὴ, διότι λείπουν τὸ κύριον χαρακτηριστικόν, τὰ γήϊνα ἀστρα—αἱ λαμπάδες.

Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων, αἱ Ἑσπεριναὶ ἀκτίνες ποῦ φωτίζουν δάσος κορμιῶν, ἡ Θερμὴ ἡμέρα—ἐν κιτρινόχρωμον τοπεῖον—ὁ Μῦθος εἶνε ἐπίσης καλὰ, ἐκ δὲ τῶν σκίτσων τῶν κοσμικῶν συναθροίσεων, αἱ «Θεριναὶ ἐνδυμασίαι». Πολὺ πρωτότυπος ὁ Χορὸς τοῦ ὄψεως. Μία γυναίκα γυμνάζει ἕνα ὄφιν ἡνορθωμένον κατὰ τὸ ἥμισυ. Ὑπάρχουν καὶ τρεῖς προσωπογραφίαι—μῆς γυναικὸς, ἐνὸς ποιητοῦ καὶ ἐνὸς φίλου—ἐλάχιστα συμπαθητικά.

Κ.

